

тить в преимущество. Главное, это свое восприятие и если оно передано, то искусство выглядит убедительным. Художник как бы спорит с натурой, заставляя ее подчиняться своему замыслу, передвигает предметы, выстраивает их в сложную композицию. Простые формы делает сложными, заполняя их фактурой и орнаментом. К предметам важно относиться не просто как к объектам, а как к формам, имеющим свой характер, особенность, свою философию, для того чтобы не оставить зрителя равнодушным. "Художник переступает через каноны дозволенного, и его "ошибки" в конечном счете, так же воспринимаются как достоинства". В декоративной живописи нужен поиск. У каждого свой путь. Общих рецептов нет. Надо искать свою манеру, свое выражение цвета, опираться на мастеров живописи. Не следует вычеркивать из нашего наследия примитивистов, кубистов, абстракционистов и т.д., мы не будем спешить с приговором, а соберем все свое терпение и проанализируем творчество художников разных школ, чтобы не потерять, не упустить и не забыть главное – бережливо относиться к рациональному зерну художественного наследия при решении задач декоративной живописи. Никогда не надо быть категоричными и не спешить с выводами. Терпимость, внимательное отношение к малому и незаметному, порою "странному", непохожему, обычному и посредственному, бережная оценка творчества, даже если это творчество начинающего художника – вот что должно объединять художников-преподавателей.

Литература

1. Мастера искусства об искусстве. – М. : Изд-во "Искусство", 1998. – 336 с.
2. Новицкий А.Н. "Графика", Ф.П. Толстой / А.Н. Новицкий. – М. : Изд-во "Искусство". – К., 1912. – 336 с.
3. Щербаков А.В. Композиция в работе с натуры / А.В. Щербаков. – М. : Изд-во "Художник", 1971. – 336 с.
4. Патов А.А. Московские сочинения / А.А. Патов. – М. : Изд-во "Искусство", 1960. – 336 с.
5. Веницианов А.Г. Русская художественная школа : курс рисования. – Заметки. Первая половина XIX в. / А.Г. Веницианов. – М. : Изд-во "Сов. худ.", 1992 – 424 с.
6. Болотина Русские "обманки" XVIII в. – М. : Изд-во "Сов. худ.", 1989. – 336 с.
7. Бернард Эмиль. Поль Сезанн / Эмиль Бернард. – М., 1912. – 336 с.
8. Болотина И.Е. Исследования и статьи "Проблемы русского и советского натюрморта" / И.Е. Болотина. – М. : Изд-во "Сов. худ.", 1989. – 336 с.
9. Мировое искусство, иллюстрированная энциклопедия. Направления и течения от импрессионизма до наших дней. – СПб., 2006. – 336 с.
10. Машков И.И. Живописцам / И.И. Машков. – СПб. : Изд-во "Творчество". – 1981. – № 9. – 336 с.
11. Истомин К. Избранные произведения / К. Истомин. – М. : Изд-во "Сов. худ.", 1985. – 336 с.
12. Натюрмортная графика Ф. Толстого в сб. Гос Третьяковская галерея. – М. : Изд-во "Сов. худ", 1974. – 424 с.
13. Натюрморт – БСЭ т. 17. – 336 с.
14. Русский натюрморт. – М. : Изд-во "Художник". – 1970. – № 10. – 336 с.
15. О фактуре масляной живописи. – М. : Изд-во "Художник". – 1967. – № 12. – 336 с.

Шульпина Н.Д. Декоративный живопис. Развитие творческого мышления

Розглянуто декоративний живопис у розвитку творчого мислення майбутніх фахівців, а також її роль у формуванні логіки побудови, вміння розподіляти на картинній площині тонально-кольорові аспекти. Розвиваючись декоративний живопис спирається на сучасні художні течії і традиції, склався як єдність переконань, синтезом якого стали кращі досягнення у викладанні, на базі багатолітніх пошуків є основою творчого процесу даної дисципліни. Вивчення предмета спрямоване на логіку побудови, що прагне до силу-ету, вміння розташувати кольорово-тональні акценти на картинній площині.

Ключові слова: декоративний живопис, живопис, форма, художник.

Shulpinova N.D. Decorative painting. Development of creative thinking

This article examines the decorative painting in the development of creative thinking of future specialists, as well as its role in shaping the logic of construction, ability to distribute the picture plane color-tonal aspects. Decorative painting develops, based on modern artistic movements and traditions, has developed as the unity of belief, the synthesis of which were the best in teaching, during years of searching and were the basis of the creative process in this discipline. Study of the subject is directed to a logic of tending to the silhouette, the ability to distribute the picture plane color-tonal accents.

Keywords: decorative painting, painting, shape, artist.

УДК 37:7.012(477.83-25)

Доц. І.А. Юрченко, канд. мистецтвознав. –
НУ "Львівська політехніка"

ЕТНОМИСТЕЦЬКА ТЕМАТИКА У СТРУКТУРІ ДИЗАЙН-ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ДИЗАЙНУ ТА ОСНОВ АРХІТЕКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА"

Розглянуто особливості формування етномистецької тематики на кафедрі дизайну та основ архітектури інституту архітектури Національного університету "Львівська політехніка". Огляд тем проведено на рівні пропедевтичної підготовки, курсового та дипломного проектування на освітньо-кваліфікаційних рівнях "Бакалавр", "Спеціаліст", "Магістр".

Ключові слова: етномистецька тематика, дизайн-освіта, пропедевтична підготовка, курсове проектування, дипломне проектування.

Одним із завдань предметної діяльності вищих навчальних закладів є підготовка висококваліфікованих молодих фахівців, де навчальний процес відіграє провідну роль. З огляду на це, виникає запитання – які ж конкретні завдання мають вирішувати вищі школи в процесі навчальної підготовки дизайнера? Сутність будь-якого навчання полягає у вишколенні певних навичок, які будуть потрібні молодому фахівцеві в реальному житті, зокрема на виробництві. Це і знання базисних понять та категорій проектної діяльності, закономірностей творення предметних форм та навичок їх тривимірного моделювання, вміння грамотно оформити проектну документацію тощо. Окрім визначених завдань, важливою складовою підготовки фахівців-дизайнерів є цілеспрямоване введення в структуру навчальних дисциплін проектної тематики. Теми мають відповідати провідним кафедральним темам та навчальним дисциплінам, мають бути актуальними й відображати тенденції розвитку сучасного соціокультурного середовища. Форми речей, що оточують нас, демонструють нам багатогранність сучасних дизайн-підходів у виборі тем. Це і переосмислення тематики історичних стилів, і біонічний дизайн, і вирішення засобами дизайну екологічної тематики, і ергономічний дизайн тощо. Метою роботи є зосередження уваги на проблемі введення в навчальний процес етнокультурної та етномистецької тематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Джерельною базою статті є праці викладацького складу кафедри дизайну та основ архітектури НУ "Львівська політехніка" та спеціалізовані збірники, в яких розглядається етнокультурна та етномистецька тематика. Комплексною роботою є збірник наукових праць "Становлення і розвиток етнотрипсу: український та європейський досвід" [4]. У збірнику означену тематику подано широким діапазоном тем, у яких викладено теоре-

тичний та практичний досвід дизайн-діяльності, проблематику дизайн-освіти. Праці викладацького складу кафедри дизайну та основ архітектури (в подальшому кафедра ДОО) представлені у вигляді окремих статей та монографій. Проблему національної ідентичності в архітектурі міста розглянуто в праці Б. Черкеса "Національна ідентичність в архітектурі міста" [5]. Окремий напрям дослідження становить архітектурна спадщина І. Левинського та львівська сецесія. Цієї теми стосується дослідження Ю. Бірюльова та Т. Клименюк [1, 2]. Генеалогію орнаменту в архітектурі розглянуто в статті В. Радомської [3]. Проблему аналізу українських етноорнаментальних традицій та використання результатів аналізу в предметній діяльності розглянуто в монографії І. Юрченка "Гуцульська різьба. Візуально-морфологічні закономірності орнаменту" [6]. У роботі висвітлено візуально-морфологічні закономірності гуцульського орнаменту та його використання в дизайн-діяльності й навчальному процесі. У наведених роботах тільки частково представлено теми етнокультурного спрямування, велику кількість опрацьованого матеріалу не викладено у текстовій формі наукових досліджень. Окремою базою дослідження був емпіричний матеріал із перегляду збірки дипломних робіт з окресленої тематики ОКР "Бакалавр", "Спеціаліст" та "Магістр". Роботи не одноразово були представлені на всеукраїнських та міжнародних оглядах-конкурсах курсових та дипломних робіт, де отримували нагороди різних ступенів.

Метою дослідження є аналітичний розгляд досвіду формування та розвитку етномистецької тематики на кафедрі дизайну та основ архітектури інституту архітектури НУ "Львівська політехніка" на різних рівнях навчальної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Розроблення зазначеної теми в просторі вітчизняного дизайну є актуальна, оскільки скерована вирішувати проблему становлення української моделі дизайну. Серед великої кількості вищих навчальних закладів із підготовки фахівців-дизайнерів кафедра дизайну та основ архітектури Інституту архітектури Національного університету "Львівська політехніка" займає одне із перших положень. Від початку заснування кафедри на початку 2000-х років серед актуальних напрямів дизайну розвивається напрям, заснований на втіленні в графічних та предметних дизайн-об'єктах національних етнокультурних традицій. У сферу тем включені традиції культурної спадщини різних народів світу і, зокрема, українські етнокультурні традиції, що більшою мірою представлені оригінальною підбіркою орнаментальних мотивів.

Історично навчальний процес на кафедрі ДОО формувался на основі класичних засад проектно-діяльності, однак сьогодні розвиток світового дизайну потребує пошуку нових формотворчих джерел, серед яких етномистецька традиція може бути одним із них. Введення цієї тематики було методично проведено в структуру пропедевтичної підготовки, курсового та дипломного проектування. Важливою складовою, від якої залежав якісний розвиток етномистецької тематики, була особистість викладача, його ентузіазм, зацікавлення та його проектно-дизайнерський досвід.

Пропедевтична підготовка. На рівні пропедевтичної підготовки етномистецька тематика на кафедрі ДОО створювалась у формі видачі елементарних практичних завдань у структурі дисциплін "Основи формоутворення", "Основи композиції" на першому курсі навчання. Після опанування студентами елементарних знань щодо оперування формою, їм було запропоновано заключне завдання "Форма

і соціокультурне середовище" в межах структури дисципліни "Основи формоутворення". На основі етномистецької традиції у вправі необхідно було вирішити такі формальні завдання, що трапляються у подальшій проектній діяльності: побудувати оригінальний збірний образ об'ємно-просторової структури; зробити візуально-морфологічний зв'язок орнаментального мотиву з відповідною йому по пластиці формою; виконати імітацію матеріалу, з якого може бути виготовлена форма. У структурі курсу передбачено проведення й експериментального моделювання в напрямі вирішення завдання пошуку відповідності геометрії орнаментального мотиву характеру форми предмета, для якого він призначений. Більшою мірою ідеї для експериментального моделювання формуються на основі пропозиції викладача.

Курсове проектування. На курсовому проектуванні продовжується загальна концепція етномистецької тематики, як одного з джерел формотворення, у структурі дисциплін "Проектування", "Дизайн промислових виробів", "Дизайн інтер'єру" тощо. Однак вправи мають вищий рівень складності, оскільки додатково вводяться завдання функціональності та ергономічності предметних форм, їх конструктивності та технологічності. Увага зосереджується на дизайні як окремої форми, так і цілого набору, комплексу або ансамблю. Найбільш перспективні напрями і проекти у розширеній і вдосконаленій формі розвиваються на дипломному проектуванні. Для додаткового закріплення етномистецької тематики паралельно з курсовим проектуванням студентам читається курс "Основи декоративно-ужиткового мистецтва", на якому виконуються вправи із графічного копіювання оригінальних форм творів декоративно-ужиткового мистецтва.

Дипломне проектування. Дипломне проектування на кафедрі ДОО охоплює освітньо-кваліфікаційні рівні "Бакалавр", "Спеціаліст" і "Магістр". Як було зазначено вище, одним із напрямів тематики курсового і дипломного проектування є звернення до *загальноосвітньої та української етнокультурної спадщини*. Необхідно відзначити, що вибір студентом етномистецької тематики відбувається в довільній формі, а тема включається в загальний список можливих тем. Вибір тематики супроводжується постановкою класичних вимог до дипломних робіт – актуальність та новизна роботи, практичний зв'язок із сьогоденням, задоволення культурно-естетичних потреб визначеного кола споживачів тощо. У такій ситуації проектний образ дизайн-об'єкта поєднує в собі інструментальну й культурно-виховну функцію, виступає у ролі носія візуальних ознак, що викликають у споживача певні емоції. Як джерело творення форм виступають техніки декорування та твори декоративно-ужиткового мистецтва (вишивка, писанкарство, килимарство, різьба та ковка), архітектурні фрагменти історичних стилів. Окрему групу тем складають традиції Львівської архітектурної школи І. Левинського та львівська "сецесія". Вужча тематика торкається фольклору, народної архітектури, побутової, світоглядно-філософської або героїчної тематики, семіотики етноорнаментальних мотивів.

Використання етномистецької тематики має й певні проблеми, пов'язані з моральним старінням тем. Можливо, для вирішення цієї проблеми необхідно робити тимчасові перерви та шукати нові сучасні погляди на етноджерела.

Висновки. Як узагальнення результатів проведеного дослідження можна стверджувати, що етномистецька тематика на кафедрі дизайну та основ архітектури Національного університету "Львівська політехніка" має такий прояв: охоплює різні грані як загальноосвітніх, так і українських культурних традицій; є джере-

лом проектних пропозицій для потреб цільової групи користувачів; бере ідеї для творення предметних форм з архітектурних стилів, народного фольклору, форм народної архітектури, побутової та героїчної тематики, семіотики етноорнаментальних мотивів, технік оздоблення творів декоративно-ужиткового мистецтва; є однією із граней сучасних напрямів предметної діяльності; потребує постійного пошуку новизни сучасного сприйняття етноджерел; впливає на формування однієї із граней сучасної української моделі дизайну.

Перспектива розвитку етномистецької тематики ефективно може здійснюватись у таких умовах: на рівні фахової освіти та в промисловому виробництві; теорія і практика втілення етномистецьких традицій потребує розробки спеціалізованої методологічної моделі; варіанти новизни інтерпретації традиційних мотивів у дизайні предметного середовища можуть здійснюватись на основі пошуку сучасного культурного контексту та залучення сучасних технологічних досягнень.

Література

1. Бірюльов Ю.О. Мистецтво львівської сецесії / Ю.О. Бірюльов. – Львів : Вид-во Центр Європи, 2005. – 184 с.
2. Клименюк Т. Народные традиции львовской архитектурной школы на рубеже XIX-XX вв / Т. Клименюк // Архитектура мира: материалы конференции "Запад-Восток: Искусство композиции в истории архитектуры" / под ред. Н. Смолиной. – М. : Изд-во "Architectura", 1996. – С. 183-187.
3. Радомська В.Р. До питання генеалогії орнаменту в архітектурі / В.Р. Радомська, І.А. Тирлич // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – Сер.: Архитектура. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка". – 2012. – № 728. – 275 с. – С. 219-224.
4. Становлення і розвиток етнодизайну: український та європейський досвід. Кн. 1 : зб. наук. праць / редкол.: гол. ред. М.І. Степаненко, упоряд. і відп. ред. Є.А. Антонович, В.П. Титаренко та ін. – Полтава : Вид-во "Полтавський літератор", 2012. – 424 с.
5. Черкес Б.С. Національна ідентичність в архітектурі міста : монографія / С.Б. Черкес. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2008. – 268 с.
6. Юрченко І. Гуцульська різьба. Візуально-морфологічні закономірності орнаменту: теорія і практика : монографія / І.А. Юрченко. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2010. – 372 с.

Юрченко І.А. Етнохудожественная тематика в структуре дизайн-образования на кафедре дизайна и основ архитектуры Национального университета "Львовская политехника"

Рассмотрены особенности формирования этнохудожественной тематики на кафедре дизайна и основ архитектуры института архитектуры Национального университета "Львовская политехника". Проанализирована пропедевтическая подготовка, курсовое и дипломное проектирование на учебно-квалификационных уровнях "Бакалавр", "Специалист", "Магистр".

Ключевые слова: этнохудожественная тематика, дизайн-образование, пропедевтическая подготовка, курсовое проектирование, дипломное проектирование.

Yurchenko I.A. Ethno art themes in design formation structure of the department of architecture and design fundamentals of the National University "Lvivska Politechnika"

The article examines the features of ethno-art themes formation of the department of architecture and design fundamentals of National University "Lvivska Politechnika". The author analyzed the preparation training course and diploma design at training and qualification levels "Bachelor", "Specialist", "Master".

Keywords: ethno art theme, design education, preparation training, course design, diploma projects.

ДО ВІДОМА АВТОРІВ СТАТЕЙ

Під час підготовки статей до збірника науково-технічних праць "Науковий вісник НЛТУ України" радимо авторам дотримуватись таких рекомендацій.

Вимоги до оформлення. Обсяг тексту статті – 8-16 сторінок. Мова публікації – українська, російська чи англійська. Формат паперу – А4, поля документа – 2 см по периметру. Електронний варіант потрібно створювати за допомогою текстового редактора MS Word 2003, або використовувати редактор Word молодших версій, але документ зберігати у форматі *.doc. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 points, рядки – через 1.5 інтервали.

Вимоги до структури статті. На початку статті обов'язково проставляють індекс УДК (Універсальної десятикової класифікації), в заголовку українською мовою зазначають: вчене звання, ініціали і прізвище автора (або авторів), науковий ступінь, назва закладу, в якому виконано роботу, назва статті, анотація та ключові слова. Далі – російською та англійською мовами: ініціали і прізвище автора (або авторів), назва статті, анотація та ключові слова. (кожна анотація має бути не меншою ніж 500 знаків).

Автор поданої до друку статті повинен чітко уявити коло читачів, на яке він розраховує. Рекомендуємо дотримуватись деяких загальних правил побудови науково-технічної статті: чітко і зрозуміло сформулювати постановку задачі; доступно викласти методику її розв'язання; зробити висновки – науковцям або дати практичні рекомендації – виробникам. Наукова праця повинна містити необхідні характеристики описаних конструкцій чи схем, але в ній не має бути ні зайвого опису історії питання, ні відомих з підручників ілюстрацій, даних, математичних викладок.

У процесі підготовки рукопису необхідно користуватися науково-технічними термінами відповідно до чинних стандартів на термінологію, наведений матеріал не повинен дублювати таблиці. Скорочення слів, імен, назв у тексті статті не допускаються. Можливе використання тільки загальноприйнятих скорочень – мір (тільки після цифр), хімічних, фізичних і математичних величин. Назви установ, підприємств, марки механізмів і т.ін., що згадуються в тексті статті вперше, необхідно писати повністю (вказуючи в дужках скорочену назву); надалі цю назву можна наводити у скороченому вигляді.

У таблицях необхідно точно вказувати одиниці фізичних величин, у назвах граф слова скорочувати небажано. Таблиці потрібно виконувати переважно вздовж листа з максимальною насиченістю інформації в рядках. Надто громіздких таблиць складати не рекомендується.

Фотографії та рисунки до статті дозволяється подати у окремому файлі у форматі *.cdr, *.tif або *.jpg, 300 dpi, b/w або Grayscale) чи оформлених у середовищі MS Excel. Зверніть увагу, що вони будуть надруковані у чорно-білому варіанті. У тексті статті посилання на ілюстрації беруть в круглі дужки, позиції на рисунках розташовують за годинниковою стрілкою і вони повинні відповідати наведеним у тексті. Окремо подані ілюстрації потрібно на зворотному боці пронумерувати і підписати олівцем.

Особливу увагу необхідно звернути на акуратний набір складних формул, індексів і степенів з використанням можливостей редактора MS Equation чи MathThype.